

INFORMAȚIA PRIVIND DEZVOLTAREA PRINCIPALELOR BOLI ȘI DĂUNĂTORI LA CULTURILE AGRICOLE ÎN SEZONUL ANULUI 2020

Condițiile climatice neordinare din anul precedent (vară și toamna anomal de caldă cu deficit de precipitații), iarnă blândă și uscată, au influențat divers dezvoltarea și hibernarea dăunătorilor principali ai culturilor agricole.

Dintre **dăunătorii polifagi**, spre exemplu **murinele**, densitatea și nocivitatea cărora se menține sporită în locurile de rezervație permanentă (fâșii forestiere, câmpuri delăsate, pășuni, livezi), în decursul sezonului vor cauza daune livezilor tinere, culturilor prășitoare și cerealiere.

Din luna martie va începe ieșirea din sol a **gândacilor polifagi** (rățișoara porumbului și a sfeclei, gărgărița sfeclei și gărgărița neagră a sfeclei), care în perioada răsării culturilor prășitoare, pe timp cald cu soare, vor cauza daunări considerabile, și anume pe câmpurile, unde premergător a fost porumbul.

Sârmarii și pseudosârmarii se vor concentra lângă plantele în răsărire sau plantate. În condiții optimale de umiditate și temperatură se prognozează majorarea nocivității acestora. Din măsurile de diminuare a numărului dăunătorului pe semănăturile de sfeclă, porumb, floarea soarelui urmează de efectuat tratarea semințelor cu insecticide, la culturile din răsad – semănături de nadă.

În ultimii doi ani în focare se menține nocivitatea sporită a buhelor de sol (**buha de sol a grâului, a semănăturilor și buha cu semnul exclamării**). La culturile legumicole și prășitoare, în special pe câmpurile îmburuienate cu pălămidă, la prezenta condițiilor favorabile și nerespectarea măsurilor agrotehnice, sunt posibile focare de dăunare cu densitate peste PED (peste 2,0 ex/m²). În perioada depunerii ouălor de prevăzut lansarea trichogramei la aceste culturi. Menținerea culturilor legumicole și prășitoare în stare liberă de buruieni va diminua nocivitatea dăunătorului.

Nocivitatea **buhei verzei** va fi semnificativă, în special în raioanele, unde în sezonul precedent a avut dezvoltare însemnată. În timpul depunerii ouălor este necesar de prevăzut lansarea trichogramei, care se prognozează în a treia decadă a lunii mai. La finele lunii va începe eclozarea larvelor din prima generație.

Vremea ploioasă și răcoroasă în perioada zborului fluturilor din generația hibernată va determina nocivitatea neînsemnată în prima generație a **buhei fructificațiilor**. Condițiile climatice se vor ameliora în luna iulie, când se va dezvolta a doua generație a dăunătorului. Pentru o evidență satisfăcătoare a densității buhei este necesar, ca în culturile de porumb, năut, mazăre și tomate de instalat capcane cu feromoni.

Focare de dăunare a larvelor **fluturelui de scaieți** sunt posibile la culturile prășitoare în unele raioane din zona de nord a republicii, unde în anul precedent s-a înregistrat atacul însemnat al plantelor. Nu este exclusă migrația fluturilor din țările vecine.

Omidă de stepă, care în ultimii ani s-a aflat în stare depresivă, este posibil ca din a doua generație să-și sporească densitatea. Zborul fluturilor din generația

hibernată va începe în a doua jumătate a lunii mai. Nu este exclusă migrația fluturilor din țările vecine.

În a doua jumătate de vară la toate culturile agricole se va menține sporită densitatea și nocivitatea **acarianului obișnuit**, în special pe vreme secetoasă și călduroasă. În focare trebuie prevăzute tratamente cu acaricide.

Luând în calcul viabilitatea înaltă a larvelor după hibernare, în condiții optime de căldură și umiditate, se prognozează majorarea densității **sfredelitorului porumbului**, în special pe câmpurile în monocultură, cu cantitate considerabilă de resturi vegetale necolectate și neîncorporate în sol din toamnă. În perioada depunerii pontelor de prevăzut lansarea triplă a **trichogrammei**, în normele recomandate de laboratoarele biologice.

În raioanele din nordul republicii la capcanele cu feromon pe câmpurile de porumb la sfârșitul lunii iunie va începe zborul gândacilor **viernelului vestic al rădăcinilor de porumb**, care va dura până la mijlocul lunii septembrie. În condiții optime de căldură și umiditate se prognozează majorarea densității dăunătorului, în special pe câmpurile în monocultură. Renunțarea la monocultură și asigurarea unei rotații adecvate a culturilor, în care porumbul să urmeze după alte plante premergătoare și nu după el însuși, constituie metoda cea mai efectivă de combatere și prevenire a răspândirii insectei. În cazul depistării densității la nivelul PED (1,0 ex/planta populată) de efectuat combaterea chimică a adulților.

Hrănirea larvelor **gândacului ghebos** a continuat până la stabilirea timpului constant rece (decembrie), populând 5,6% suprafețe de păioase de toamnă din 6,7 mii ha cercetate, cu densitatea medie de 0,6 ex/m². La hibernare au trecut larve de toate vârstele, cu predominarea vârstei a doua. În focarele de populare acestea se vor hrăni și vor dăuna până la mijlocul lunii aprilie. Este necesar de efectuat cercetări în semănăturile populate de dăunător, de depistat focarele cu o densitate sporită și în decurs de 5-6 zile de finisat tratamentul, cu utilizarea unuia din insecticidele, omologate la cultură.

La **ploșnița cerealelor** se va menține faza de înmulțire în masă. La finele lunii aprilie va începe popularea semănăturilor cerealelor de toamnă, care va continua până la finele lunii mai. Pericol mai majorat al acestora se va menține în fazele de înfrățire și împăiere, cauzând îngălbenirea și răsucirea frunzei centrale, iar mai târziu și pieirea plantelor. Peste 8-10 zile după apariția ploșnițelor va începe depunerea ouălor. Prin urmare, tratamentele împotriva imago trebuie efectuate până la depunerea ouălor. La începutul înspicării vor apărea larvele.

Popularea păioaselor de **cărăbușii cerealelor** va începe la finele lunii mai – începutul lunii iunie, la faza de coacere în lapte, în condiții cu timp cald, însorit. La planificarea lucrărilor de menținere a densității sub PED se vor preconiza tratamente chimice.

La cerealele de primăvară pe timp uscat și cald în focare este posibil atacul de larve eclozate ale **gândacului ovăsului**. Până la desfacerea frunzei a treia vor dăuna **puricii cerealelor**.

Răspândirea **muștelor cerealiere și a păduchilor** va purta caracter local. Primele colonii de **păduchi** la cerealiere vor apărea în a doua jumătate a lunii aprilie, intensitatea înmulțirii cărora va spori în faza înspicării.

La începutul înspicării cerealelor de toamnă va începe popularea semănăturilor de **trips**, și așa cum densitatea acestora se prognozează înaltă, în special pe câmpurile cu prelucrarea nesatisfăcătoare a solului, va fi necesar de efectuat tratament împotriva imago până la depunerea ouălor. Dacă din anumite cauze tratamentul nu va fi efectuat, atunci următorul de efectuat în perioada ecloziunii larvelor.

În zona de sud va continua extinderea focarelor de populare cu **viespea grâului**, zborul adulților cărora va începe în faza împăierii, atingând maximul în perioada înspicării. Acolo, unde se vor efectua tratamente împotriva ploșniței cerealelor, densitatea dăunătorului se va reduce, iar unde nu – vor fi necesare tratări speciale la zborul adulților.

În condiții cu umiditate sporită va spori nocivitatea **putregaiurilor rădăcinilor**, dezvoltarea cărora s-a semnalat în perioada de toamnă și a continuat și iarna. Intensitatea dezvoltării acestora la rădăcini și baza tulpinii (*spp. Fusarium*) în perioada de iarnă a sporit din cauza umidității reduse a solului.

Odată cu renovarea vegetației va continua dezvoltarea **pătărilor helmintosporiene** (brună, liniară și reticulară) pe frunze. Manifestarea **pătării brune** deja s-a remarcat toamna pe câmpurile cu orz de toamnă în unele gospodării din zona de sud.

Va reîncepe dezvoltarea **făinării**, manifestarea căreia în toamnă s-a înregistrat pe semănăturile de toamnă în zona de sud și unele din centrul republicii, și a **pirenoforozei**.

În condiții cu umiditate ridicată dezvoltare însemnată va primi **septorioza**. Ciuperca se transmite de la un an la altul prin resturile de plante bolnave și sămânța infectată, în tegumentul căreia este localizat miceliul ciupercii, și constituie un mijloc important de transmitere a bolii.

Infectarea cerealelor de toamnă cu **rugina brună** va începe în condiții cu umiditate înaltă și la temperatură optimală. Manifestarea bolii este posibilă în a treia decadă a lunii aprilie. Dacă în faza de împăiere vor cădea peste 70 mm precipitații boala se va dezvolta în masă.

Popularea în masă a mazării cu **gărgărița mazării** va avea loc la finele butonizării - începutul înfloririi, de acea vor fi necesare două tratamente.

La sfecla pentru zahăr se prognozează popularea eşalonată a plantulelor de **gărgărițe, purici**, mai târziu de **casidine**. Cu toate că semănăturile vor fi înființate cu semințe tratate, pe măsura apariției plantulelor este necesar permanent de efectuat cercetări, așa cum perioada cea mai vulnerabilă la atac este răsărirea plantelor – apariția a 2 perechi de frunze adevărate.

Dezvoltarea **moliei miniere a sfeclei** în prima generație se va menține în focare, iar în generațiile ulterioare, la ridicarea temperaturii aerului peste 25°C cu umiditate moderată, intensitatea înmulțirii moliei va spori.

În a doua jumătate a lunii mai la sfecla de zahăr vor apărea primele colonii ale **păduchelui negru de frunză a sfeclei**, care posedând prolificitate înaltă pe timp cald și moderat umed intens se vor înmulți.

Putregaiul rădăcinii la sfeclă va prezenta pericol însemnat în perioada germinării semințelor și apariției plantulelor. Manifestarea acestuia se va observa la finele lunii aprilie, după căderea ploilor, care vor cauza tasarea solului și vor crea condiții favorabile pentru înmulțirea intensă a patogenilor de sol.

Cercosporioza sfeclei se va răspândi pretutindeni. În condiții cu temperatura aerului ziua de 20-25°C, noaptea până la 15°C și ploi abundente pe parcursul a 3-4 zile la rând, dezvoltarea bolii va primi caracter de masă. La manifestarea primelor simptome ale bolii se vor efectua tratări cu fungicide, cu repetare peste 10-15 zile.

Dezvoltarea puternică a **făinării** la sfecla de zahăr este posibilă la temperaturi majorate ale aerului (peste 26°C) și umiditate moderată (60%), în acele raioane, unde s-a acumulat rezervă considerabilă de infecție. Efectuarea oportună a tratamentelor cu fungicide, la depistarea simptomelor primare, va asigura protecția sfeclei de făinare.

La floarea soarelui în faza formării inflorescențelor va avea loc popularea cu **păduchi și ploșnițe**. La popularea a peste 20% plante și numărul majorat al acestora, se vor efectua tratamente de corecție cu insecticide, în special pe sectoarele semincere.

În perioada de la germinare și până la apariția a 3-4 frunze în condiții de umiditate sporită și temperatură a aerului cuprinsă între 9-20°C este posibilă infectarea plantelor de **mană**, cu manifestarea simptomelor deja la începutul lunii mai. Atacul va fi mai sporit pe acele câmpuri, unde floarea soarelui va reveni mai devreme de 6 ani.

Dezvoltarea **putregaiurilor** la floarea soarelui va depinde de condițiile climatice formate la diverse faze de dezvoltare a plantei. Pe vreme caldă cu umiditate sporită dezvoltare însemnată vor primi **putregaiul alb și cenușiu**, afectând tulpina și calatidiile, iar pe timp cald secetos - **putregaiul uscat**. Respectarea complexului de măsuri agrotehnice va permite diminuarea nocivității putregaiurilor.

La tutun pe timp cald și moderat umed va avea loc popularea cu **păduchi și tripsi**, care în rezultatul hrănirii pe lângă dauna directă vor cauza și afectarea tutunului de boli virotice, așa cum sunt: **mozaicul, boala petelor de bronz și pestrița albă**. Timpul ploios și cu vint din luna mai va favoriza infectarea tutunului de **focul sălbatic și pătarea unghiulară bacteriană**. Tratamentele de corecție și profilactice, efectuate oportun, vor diminua considerabil pierderile de recoltă.

Popularea rapeiței de toamnă de **gărgărițele tulpinilor**, începută încă în perioada de toamnă va continua până la mijlocul lunii aprilie, la trecerea temperaturii aerului peste 9°C. Pentru depistarea acestora se vor instala capcane din plastic galben.

Popularea rapiței de **gândacul lucios** va începe în perioada butonizării și va continua până la finele înfloririi. Butonii dăunați de gândaci se usucă, numărul silicvelor se reduce. Se recomandă nu mai puțin de 3 tratamente.

În condiții cu umiditate înaltă și temperaturi moderate este posibilă infectarea de **fomoză, alternarioză și putregaiul alb**. În scopul diminuării nocivității bolilor, la depistarea simptomelor maladiilor se vor efectua tratamente de corecție, utilizând fungicidele omologate la cultură.

Toate culturile solanacee, inclusiv cartoful pe lângă **gândacul din Colorado** vor fi dăunate de **păduchi**, care pe lângă dauna directă mai sunt și vectori ai bolilor virotice (mozaic, stric, stolbur ș.a). La varza semănată și din răsad în zilele calde cu soare va spori activitatea **puricilor cruciferelor**, la mijlocul lunii mai vor apărea primele colonii de **păduchi**, care la popularea în masă pot deprecia complet producția.

La finele lunii aprilie va începe zborul **muștei cepei**, iar de la mijlocul lunii mai în unele focare la sporirea temperaturilor va începe popularea cepei de **minierul cepei**. Semănatul timpuriu al cepei este una din măsurile importante în lupta cu musca, deoarece plantele apărute mai târziu sunt mai puternic atacate de dăunător. În scopul evitării nocivității dăunătorilor, este necesar de planificat combaterea adulților în perioada zborului în masă, prin efectuarea tratamentelor chimice.

În condiții cu umiditate sporită (peste 68%) și temperaturi moderate (peste 12°C), dezvoltare în masă la tomate, cartofi și ceapă poate primi **mana (fitoftoroza)**, în special, unde cartoful sau ceapa au fost plantate cu material săditor infectat. Manifestarea bolii la cartof va coincide cu perioada unirii plantelor în rânduri. În scopul protecției culturilor este necesar de a se respecta asolamentul cu întoarcerea acestora peste 4-5 ani pe același câmp. Până la manifestarea simptomelor bolii se vor efectua tratamente profilactice cu fungicide de contact, iar la apariția primelor simptome acestea se vor alterna cu cele sistemice.

Rezerva de infecție, care se menține în resturile vegetale și în semințe, va asigura răspândirea considerabilă a **pătărilor**, atât la tomatele prin răsad, cât și la tomatele prin semințe. La început acestea se vor afecta de **pătarea neagră bacteriană**, mai târziu de **alternarioză, septorioză**, în special pe timp cald cu umiditate suficientă. Tratamentele profilactice trebuie efectuate peste 2 săptămâni după plantarea răsadului în câmp, iar cele semănată – la apariția a 2 frunze adevărate, utilizând produse cuprice.

La castraveți în condiții umede și reci este posibilă manifestarea **bacteriozelor**. Patogenul se păstrează în resturile vegetale infectate până la descompunerea acestora și la suprafața semințelor timp de 3 ani. Măsurile de combatere a bacteriozelor: asolamentul cu reîntoarcerea castraveților nu mai devreme de 4-5 ani. Semințele se vor înmuia timp de 18 ore în soluție de sulfat de zinc sau sulfat de magneziu în concentrație de 0,02%, ori 30 minute într-o soluție de 1% acid acetic. Utilizarea materialului semincer provenit din fructe sănătoase și dezinfectate în apă caldă de 53°C timp de o oră. Pentru însămânțare

se vor evita terenurile joase, fără curenți de aer. În perioada de vegetație plantele se vor trata cu preparate chimice pe bază de cupru.

În livezile de măr și prun, unde în sezonul precedent a fost înregistrat **păduchele din San-Jose**, în perioada umflării mugurilor „conul verde” de prevăzut tratamente chimice. Ecloziunea larvelor din prima generație va începe la mijlocul lunii mai, și se va extinde până la finele lunii iunie. Tratamentele chimice, efectuate în această perioadă, vor reduce nocivitatea dăunătorului în prima generație și dăunarea fructelor la soiurile timpurii și medii de măr. În perioada înfloririi mărului, prunului se vor instala capcane cu feromoni pentru determinarea termenilor de zbor a masculilor, în scopul construirii ulterior a sistemului de protecție a mărului sau prunului.

Până la desfacerea butonilor florali va continua migrarea femelelor hibernante ale **păianjenilor și acarienilor livezilor**. Vremea caldă și secetoasă din luna mai va favoriza înmulțirea acestora, densitatea cărora se va menține însemnată pe parcursul întregii perioade de vegetație a mărului și prunului.

În aprilie, la desfacerea a 10-15% muguri florali și temperatura aerului de 10-12°, femelele **gărgăriței florilor** vor începe depunerea ouălor în aceștea, de obicei în cei mai bine dezvoltati. În zile calde cu soare depunerea ouălor va decurge în termeni restrânși (2-3 zile). În caz de timp răcoros cu vânt, perioada depunerii ouălor se va extinde până la faza ”separarea butonilor”. Observările asupra populării pomilor se vor efectua permanent și la necesitate de efectuat tratamentele de corecție cu insecticide.

În unele livezi este posibilă popularea în masă de **gărgărița mugurilor**, local cu **gărgărița fructelor**. În faza „butonul roz” în focare se prognozează popularea cu **țigănașul păducelului**, iar pe timp cald și umed în acest timp va începe zborul **viespii merelor**. Măsuri de protecție, în funcție de dezvoltarea gărgărițelor, vor fi necesare până la, sau după înflorirea culturilor pomicole.

Popularea culturilor pomicole de **gândacul păros și cărăbuși**, va începe în faza “butonul roz” și va continua până la finele înfloritului culturilor pomicole. Densitatea și nocivitatea înaltă a acestora se va menține în livezile amplasate în apropierea câmpurilor cu rapiță, pădurilor, loturilor agricole îmburuinate, neprelucrate.

În livezile de păr, unde este prezent **puricele melifer al părului**, în aprilie va continua ieșirea adulților din locurile de hibernare și depunerea ouălor, la început pe muguri - apoi pe inflorescențe, frunze și lăstari. Ecloziunea larvelor va coincide cu separarea bobocilor. Tratamentele se vor efectua până și după înflorit.

În condiții de vreme caldă și umedă în lunile aprilie-mai, va spori intensitatea înmulțirii **păduchilor pomicoli**, iar larvele hibernante ale **păduchelui lănos**, vor începe migrarea în sus pe pom. În funcție de dezvoltarea păduchilor în sezon, până la, sau după înflorirea culturilor pomicole se vor efectua tratamente .

Odată cu desfacerea frunzulițelor va începe hrănirea **moliilor livezilor**, hibernante în stadiul de larvă, în masă - va coincide cu fazele „separarea bobocilor”- „butonul roz”. În această perioadă se prognozează și ecloziunea

larvelor, hibernante în stadiul de ou. Dacă în livadă vor fi efectuate tratamente împotriva gărgăriței florilor și în faza „butonul roz”, densitatea moliilor se va reduce considerabil.

Zborul fluturilor **moliilor miniere** va începe în luna aprilie, în perioada înălțării inflorescențelor și se va eşalona până la finele lunii mai. La reducerea densității un rol important îl vor avea tratamentele cu insecticide în faza „butonul roz”, când se va înregistra zborul în masă al fluturilor.

În livezile de piersic din zona de sud larvele hibernante de **molia vărgată a fructelor** își vor relua hrănirea odată cu creșterea lăstarilor. Despre prezența dăunătorului în livezi ne dovedește prezența lăstarilor mai scurți cu tot cu frunze acoperiți cu clei. Acești lăstari în perioada tăierii piersicului neapărat trebuie înlăturați.

La finele lunii aprilie va începe zborul fluturilor **omidei păroase a dudului**, hibernarea căreia a trecut satisfăcător. În aceste zone se prognozează zborul în masă al fluturilor, urmat de depunerea ouălor. În a treia decadă a lunii mai va începe ecloziunea larvelor din prima generație, care va continua până la finele lunii iunie. În iulie-august se va dezvolta a doua generație a dăunătorului.

Se prognozează extinderea focarelor cu **viermele oriental**. Zborul fluturilor din generația hibernată va începe în a doua decadă a lunii aprilie, în perioada înfloririi piersicului. Nocivitatea dăunătorului se prognozează pretutindeni, în special însemnată în condiții climaterice favorabile în perioada de primăvară, în perioada dezvoltării generației hibernante. Larvele pătrund în lăstar și fac o trecere de la vârf spre baza acestuia. Ajungând la țesutul lemnos, larva trece în alt lăstar.

În luna aprilie, în perioada separării butonilor florali, va începe împuparea larvelor **viermelui merelor**, care se va continua până la finele lunii mai. Zborul fluturilor va coincide cu finele înfloritului, cu maxima de zbor în a doua jumătate a lunii mai. Urmărirea dinamicii zborului fluturilor se va efectua la capcanele cu feromon. La capturarea a peste 5 fluturi timp de o săptămână la o capcană cu feromon și temperatura aerului peste 18°C în următoarele zile va avea loc depunerea în masă a ouălor. Pe timp rece cu vânt depunerea ouălor se întrerupe. La finele lunii mai – începutul lunii iunie va începe ecloziunea larvelor din prima generație. În iulie – august se va dezvolta a doua generație a dăunătorului. La o dezvoltare însemnată a dăunătorului, va fi necesar de efectuat nu mai puțin de 2 tratamente cu insecticide la soiurile cu coacere timpurie, 3-4 - la cele cu coacere medie și peste 5 tratamente la soiurile cu coacere tardivă.

Zborul fluturilor din generația hibernată a **viermelui prunelor** se prognozează în a II decadă a lunii aprilie, iar ecloziunea primară a larvelor în a doua decadă a lunii mai. Depunerea ouălor va începe la stabilirea timpului cald și umed pe fructele cu dimensiunea cât cireașa. Prezența cleiului vegetal pe fructe dovedește începutul ecloziunii larvelor din prima generație. În perioada de vară dezvoltare va primi a doua generație a dăunătorului.

La finele înfloritului prunului va începe zborul **viespii semințelor de prun**, care va continua și în luna mai, urmat de depunerea ouălor până la atingerea

dimensiunii fructelor transversal de 5-6 mm. Tratamentele efectuate oportun vor diminua daunele cauzate de dăunător.

La începutul coacerii soiurilor timpurii de cireș vor apărea adulții de **musca cireșelor**. Din contul indivizilor diapauzați în ultimii 2 ani, pe timp liniștit și însoțit va spori numărul muștelor. Având nevoie de hrană suplimentară, adulții se vor afla în raza coroanei. Monitorizarea zborului muștelor este posibilă cu ajutorul capcanelor galbene adezive, iar efectuarea în această perioadă la soiurile de cireș și vișin cu termen de coacere mediu un tratament împotriva adulților, la cele tardive – 2 tratamente, va reduce densitatea dăunătorului.

Pretutendeni în livezi se află o cantitate însemnată de agent patogen **al rapănului**. Zborul ascosporiilor se prognozează în martie, odată cu dez mugurirea, iar la temperatura aerului de peste 20°C intensitatea zborului va spori și va continua până la finele lunii mai. La prezența picăturilor de apă pe suprafața organelor verzi timp de peste 10 ore, ascosporii vor încolți și se va produce infectarea. Luând în calcul, ca mai periculoasă este infectarea timpurie a mărului, o atenție deosebită este necesar de acordat tratamentelor cu scop profilactic, începând cu faza „urechiușe de șoarece”. Fonul infecțios în luna mai și în continuare în condiții cu umiditate va spori din contul ascosporiilor și conidiilor ciupercii.

În condițiile climatice relativ calde din perioada de iarnă o diminuare însemnată a rezervei infecțioase de **făinarea mărului** nu s-a produs. Pe vreme caldă și moderat umedă, în livezile de măr cu soiuri receptive la făinare, nocivitatea bolii va fi semnificativă (în special în perioada creșterii intensive a lăstarilor). În scopul protecției de maladie, primul tratament se va efectua în faza „urechiușe de șoarece” în livezile, unde în anul precedent atacul a fost însemnat, ulterior în funcție de receptivitatea soiurilor și condițiile climaterice, vor fi necesare de la 3 până la 5 tratamente chimice.

În condiții cu umiditate sporită a aerului și temperatura peste 20°C în focare la măr, păr, gutui se prognozează dezvoltarea **bacteriozei cu simptome de arsură**. Mai sensibile vor fi fenofazele „înflorire” și „căderea abundentă a ovarelor”. În scopul reducerii nocivității maladii, pe sectoarele, unde se vor depista simptomele bolii, se vor efectua tratamente cu produse cuprice, cu eliminarea din livadă a lăstarilor afectați.

Perioada vulnerabilă pentru infectarea piersicului de **bășicare** va fi începutul desfacerii mugurilor, pe vreme extins rece ($T^{\circ} = 6-14^{\circ}\text{C}$) și precipitații frecvente. Pentru distrugerea efectivă a sursei de infecție, până la înflorit (martie-aprilie), se vor efectua până la 3 tratamente (la temperatură pozitivă a aerului), utilizând fungicidele pe bază de cupru, fapt care va exclude efectuarea tratamentelor în mai și iunie.

La prun în condiții cu vreme caldă și ploi frecvente (în perioada zborului ascosporiilor), se va produce infectarea frunzelor de **pătarea roșie (polistigmoză)**, îndeosebi puternic la soiurile receptive (Vengherca italiană, V. obișnuită, Stenlei). În scopul protecției aparatului foliar de maladie vor fi necesare tratări cu fungicide imediat după înflorire, cu repetare peste 10 zile.

Pe timp rece cu ploii în perioada înfloririi speciilor sâmburoase se va produce infectarea acestora de **arsura moniliană**. Pe lângă monilioză, în condiții favorabile pentru dezvoltare (cald cu umiditate), însemnătate economică la sâmburoase vor avea și alte maladii: **clasterosporioxa**, la vișin și cireși - cocomicoza, la cais- gnomonioza și bacteroza. Prin urmare, înainte și după înfloritul acestora, de preconizat tratamente cu fungicide.

În unele livezi de cais cu vârsta peste 2 ani este posibilă dezvoltarea **citosporozei**, infectarea de care a început încă din toamnă.

La efectuarea tratamentelor chimice înainte și după înfloritul culturilor pomicele, obligatoriu este necesar de anunțat apicultorii.

La vița de vie în primăvară, pe sectoarele unde în toamnă s-au remarcat larvele **de cotarul brun**, precum și sectoarele amplasate în vecinătatea fâșiilor forestiere și păduri, va continua hrănirea larvelor hibernante, care pot dăuna mugurii.

Odată cu desfacerea frunzelor femelele hibernante ale **acarianului galicol (erinoza)** vor începe depunerea ouălor pe partea inferioară a frunzelor, din care vor ecloza larvele. Apariția primară a galelor se va semnala la finele lunii aprilie, iar apariția în masă - în a doua decadă a lunii mai. Pericol mai însemnat acarianul va prezenta viilor tinere și la faza inițială de creștere a lăstarilor.

Condițiile blânde din perioada de iarnă au favorizat hibernarea satisfăcătoare a pupelor **moliilor verde și brună a strugurilor**. Zborul fluturilor din generația hibernată va începe în a doua decadă a lunii aprilie, care în condiții calde și moderat umede fi unit și numeros, în special în focarele din anul precedent. În această perioadă este necesar de instalat capcanele cu feromon, pentru a determina începutul și intensitatea zborului fluturilor. La temperatura medie a aerului de 20-21°C, precum și precipitații periodice în lunile mai – iunie, va fi posibilă o sporire a densității și nocivității moliilor în a II și a III generații.

În sezon la vița de vie se prognozează nocivitatea însemnată a **făinării**, în special în condiții optime pentru dezvoltarea patogenului (alternarea timpului cald și secetos cu perioade umede). Luând în calcul, că pe coarde se păstrează o sursă însemnată de inocul a patogenului, formarea sporilor va începe în prima decadă a lunii mai, iar la îmbinarea temperaturii aerului peste 18°C cu URA peste 70%, intensitatea acesteia va spori, fapt care poate duce la infectarea în masă și manifestarea bolii deja în luna iunie.

Pretutendeni pe sectoarele cu soiuri sensibile la **mana viței de vie** se menține o cantitate enormă de oospori a bolii. Manifestarea și dezvoltarea acesteia va depinde de condițiile climaterice formate în lunile mai – iunie, când organele verzi a plantei sunt mai vulnerabile la atac. Prin urmare, pentru protecția de mană se vor efectua tratamente, începând cu faza „ramolirea completă a inflorescențelor”, iar în condiții favorabile (ploi frecvente și cald) - la atingerea lungimii lăstarilor de 20 cm.

În luna mai pe timp cald cu ploii frecvente dezvoltarea **antracnozei** va primi caracter de masă, în special pe sectoarele cu nivelul agrotehnic de cultivare a vilei de vie redus. Infectarea se va produce în faza de 3-5 frunze, prin urmare și tratamentele aici se vor efectua în această perioadă, utilizând produse cuprice.

În plantațiile mamă de altoi, hibrizi producători direcți și soiurile sensibile de via de vie la **brener**, unde în anul precedent infectarea frunzelor a depășit 10% , în sol se menține o cantitate enormă de agent patogen al bolii. La căderea precipitațiilor se vor crea condiții pentru infectarea viilor, începând cu faza 3-5 frunze.

Vremea ploioasă cu oscilații bruște de temperatură în mai-iunie va cauza infectarea timpurie a ciorchinilor de **putregaiul cenușiu**. Apariția primară a bolii pe acestea este posibilă imediat după înflorit, afectând boboșele abia formate. În scopul protejării de putregaiul cenușiu se vor efectua tratamente de profilaxie cu produse de uz fitosanitar.

Tendința extinderii arealului răspândirii **îngălbenirii aurii la vița de vie** se va menține și în sezonul curent. Cele mai vulnerabile la atac sunt soiurile de viță de vie ca: Chardonnay, grupa Pinot, Riesling, Traminer, Cabernet Sauvignon, Feteasca, Rara Neagra. În scopul protejării plantațiilor de maladie se vor aplica măsurile agrotehnice, tratamente de combatere a vectorului (cicada *Scaphoideus titanus*), îndreptate spre distrugerea larvelor și adulților.

Rănilor obținute în rezultatul tăierilor de iarnă, cotorâtului sau altor măsuri vor stimula creșterea nocivității **cancerului bacterian**.

Spre atenția conducătorilor gospodăriilor agricole, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

Conform prevederilor art. 35 alin. (1) lit. a) și b) a Legii nr.228 din 23.09.2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară, în procesul de cultivare a plantelor, persoanele fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, sunt obligate să efectueze cercetarea sistematică a semănăturilor și a plantațiilor, realizarea de măsuri fitosanitare în scopul prevenirii apariției și desemnării organismelor dăunătoare.

Produsele de uz fitosanitar de aplicat conform normei de consum omologată la culturile agricole, nominalizate în Registrul de Stat al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților.

În scopul evitării pieirii albinelor din cauza tratamentelor, efectuate în perioada înfloritului, preventiv se vor anunța apicultorii.

Direcția protecția plantelor